

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: جاشوا هولزر
برگردان: م. نوری
۱۴ نومبر ۲۰۲۳

تاریخچه مختصری از «گروه امنیتی پنج چشم»

ناتو تنها پیمانی نیست که کشورهای دیگری نیز مایل به عضویت در آن باشند. پس از آخرین دیدار سران کشورهای عضو ناتو در ویلینوس لیتوانی، بهزودی سویدن سی و دومین عضو پیمان آتلانتیک شمالی خواهد شد. قلب پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، که پس از جنگ جهانی دوم در جهت تأمین امنیت جمعی اعضای غالباً اروپائی تأسیس شد، ماده ۵ قرارداد آتلانتیک شمالی است. در ماده مزبور تصریح شده است که در صورت مورد حمله قرار گرفتن یکی از اعضای پیمان، دیگر اعضا باید به‌گونه‌ای واکنش نشان دهند که گوئی خود مورد تهاجم قرار گرفته‌اند. آخرین ورود عضو جدید در اپریل ۲۰۲۲ بود که فنلاند، به‌عنوان سی و یکمین کشور، وارد پیمان ناتو شد. در حال حاضر بوسنی - هرزگوین، گرجستان، و اوکراین نامزد عضویت در این پیمان هستند. اما ناتو تنها پیمانی نیست که کشورهای دیگری نیز مایل به عضویت در آن هستند. بیش از ۷۵ سال است که استرالیا، کانادا، نیوزلند، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا در چارچوب «گروه امنیتی پنج چشم» تبادل اطلاعات می‌کنند. من سابقاً تحلیلگر مسایل امنیتی ارتش ایالات متحده بودم. در حال حاضر مشغول تحصیل و تدریس در رشته علوم سیاسی هستم. بنا به تجربیات شخصی می‌دانم که گروه امنیتی پنج چشم در قرن بیست و یکم هم هنوز بسیار فعال است، هر چند این گروه به اندازه برادر کوچکترش ناتو شناخته شده نیست.

سابقه «گروه امنیتی پنج چشم»

در سال ۱۹۴۰، در خلال نخست‌وزیری «وینستون چرچیل»، متخصصان رمزگشایی از مکالمات و مراسلات سری موفق به رمزگشایی از دستگاه‌های رمزگذار ارتش آلمان [۱] شدند و توانستند از محتوای اطلاعات سری ارتش آلمان مطلع شوند. اطلاعات مزبور در خلال جنگ جهانی دوم منبع مهمی به‌شمار می‌آمدند و اطلاعات ضروری مورد نیازی نظیر تعداد نیروهای نظامی آلمان، مانورهای نظامی، و پیشرفت‌های تکنیکی ارتش آلمان را در اختیار بریتانیا قرار می‌دادند.

ریاضی‌دان بریتانیایی، «آلن تورینگ»، احتمالاً شناخته‌ترین فرد در این زمینه است، ولی در واقعیت امر رمزگشایی از دستگاه‌های رمزگذار ارتش آلمان محصول تلاش جمعی صدها مرد و زن، از جمله ریاضی‌دانان، زبان‌شناسان، و حتی استادان شطرنج بود.

همزمان، متخصصان رمزگشایی ایالات متحده آمریکا نیز موفق شدند کدهای سری دیپلماتیک مورد استفاده جاپان را رمزگشایی کنند.

در فیبروری ۱۹۴۱، بریتانیا از یک هیأت نظامی ایالات متحده دعوت به‌عمل آورد تا از عملیات رمزگشایی بریتانیا در عمارت «بلچلی پارک» دیدار کند. «ریچارد لجت»، نایب رئیس وقت اداره امنیت ملی ایالات متحده، در این رابطه در مقاله‌ای در سال ۲۰۱۶ نوشت که هرچند «وینستون چرچیل» با دیدار هیأت نظامی ایالات متحده موافق بود، ولی هرگونه اشاره به موفقیت در رمزگشایی از اطلاعات سری ارتش آلمان را ممنوع کرده بود. «ریچارد لجت» در ادامه مقاله خود نوشته است که هیأت نظامی امریکایی پس از ورود به بریتانیا موضوع رمزگشایی از اطلاعات جاپان را با بریتانیایی‌ها در میان گذاشتند و این امر «موجب شد تا بریتانیایی‌ها در مخفی نگاه داشتن موفقیت در رمزگشایی از اطلاعات ارتش آلمان تجدید نظر کنند». به همین دلیل نیز «چرچیل» موافقت کرد که «شرکای امریکایی‌مان را از موفقیت‌های کسب شده در خصوص رمزگشایی از اطلاعات ارتش آلمان مطلع کنیم».

در سال‌های باقیمانده جنگ جهانی دوم، بریتانیایی‌ها و امریکایی‌ها برای افزایش توانایی در رمزگشایی به همکاری‌های خود ادامه دادند. در سال ۱۹۴۳، همکاری‌های غیررسمی با انعقاد توافقنامه‌ای بین بریتانیا و ایالات متحده آمریکا رسمی و نام BRUSA بر آن نهاده شد. [۲]

اتحاد ادارات امنیتی مزبور در پنجم ماه مارچ ۱۹۴۶ با انعقاد توافقنامه دیگری به‌نام UKUSA بیشتر تقویت شد. [۳] در همان روز، «وینستون چرچیل» در دانشگاهی که من اکنون در آن تدریس می‌کنم، یعنی کالج وست مینستر در فولتون میسوری، نطقی درباره «پرده آهنین» ایراد کرد.

در سال ۲۰۱۰، سری بودن توافقنامه مزبور رفع و برای اولین بار این سند برای عموم قابل دسترس شد. سال ۱۹۴۸، کانادا و در سال ۱۹۵۶، نیوزلند وارد توافقنامه UKUSA شدند و به این ترتیب «گروه امنیتی پنج چشم» پا به عرصه حیات گذاشت. [۳]

تحولات اخیر

اعضای «گروه امنیتی پنج چشم» اخیراً برای مقابله با قدرت رو به‌رشد چین، عرصه فعالیت خود را از تبادل صرف اطلاعات امنیتی به عرصه سیاست گسترش داده‌اند. دادستان‌های کل کشورهای عضو «گروه امنیتی پنج چشم»، و همچنین وزرای اقتصاد و دفاع این کشورها، دیدارهای منظمی با هم دارند.

در نومبر سال ۲۰۲۰ «گروه امنیتی پنج چشم»، که زمانی سرّی بود، گام دیگری برداشت و بیانیه‌ای صادر کرد که محتوای آن محکوم کردن قانون امنیتی چین بود که به‌زعم گروه مزبور «تضعیف خودمختاری هانگ‌کانگ در ابعادی بزرگ به‌حساب می‌آید».

واکنش چین هشدارآمیز بود: «تلاش هر کشوری که در سیاست هانگ‌کانگ مداخله کند بیهوده و محکوم به شکست است».

در اصل چین بزرگترین بازار صادراتی نیوزلند است. در آن زمان نیوزلند در انتظار انعقاد قرارداد بهتری برای تجارت آزاد با چین بود.

بنابراین، در جنوری ۲۰۲۱ اعضای «گروه امنیتی پنج چشم»، به‌جز نیوزلند، بیانیه مشترکی مبنی بر محکومیت «دستگیری‌های فله‌ای ۵۵ فعال و سیاستمدار در هانگ‌کانگ به اتهام نقض قانون امنیت ملی را صادر کردند. و در همان ماه، چین و نیوزلند توافقنامه مطلوب‌تری برای تجارت آزاد فیما بین دو کشور امضاء کردند.

نیوزلند از آن پس هم خلاف دیگر اعضای «گروه امنیتی پنج چشم» از موضعگیری تند علیه چین پرهیز کرده است. بنابراین، ایالات متحده آمریکا با انعقاد یک توافقنامه دیگر بدون شرکت نیوزلند، تلاش کرد این کشور را دور بزند.

و این‌طور بود که در سپتامبر ۲۰۲۱، استرالیا، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا اعلام کردند که در پیمان AKUS با یکدیگر همکاری خواهند کرد. [۴] این سه کشور قرار است در چارچوب این توافقنامه «تبادل اطلاعات حساس را گسترش داده و تسریع کنند». کانادا هم برای عضویت در AKUS ابراز تمایل کرده است، و بدین ترتیب نیوزلند تنها کشور عضو «گروه امنیتی پنج چشم» است که در اتحاد مزبور حضور ندارد.

«گروه امنیتی پنج چشم» با مشکلات داخلی دیگری نیز باید مقابله می‌کرد. ایالات متحده آمریکا شکاف‌های امنیتی جدی در عرصه امنیتی دارد، از جمله افشای اسناد سری توسط «ادوارد سنودن» و انبار کردن اسناد سری توسط رئیس جمهور سابق «دونالد ترامپ». هر دوی این واقعه از دید متحدین به تضمین ایالات متحده مبنی بر توانایی در حفظ اسرار خدشه وارد کرده است.

چشم‌انداز آینده

طی سال‌ها کشورهای متعددی به‌عنوان نامزد بالقوه عضویت در «گروه امنیتی پنج چشم» در نظر گرفته شده‌اند، از جمله هند، اسرائیل، المان و کوریای جنوبی.

در حال حاضر محتمل‌ترین نامزد، کشور جاپان است. در پایان سال ۲۰۱۶، ایالات متحده آمریکا و استرالیا توافقنامه سه‌جانبه‌ای برای تعمیق همکاری‌های امنیتی با جاپان منعقد کردند. وزیر دفاع جاپان در سال ۲۰۲۰ مشتاقانه علاقه‌مند به عضویت در «گروه امنیتی پنج چشم» بود. در سال ۲۰۲۱، سفیر جاپان در استرالیا بر این نظر بود که با توجه به علاقه و توانمندی‌های جاپان، این کشور می‌تواند به‌عنوان بهترین نامزد برای عضویت در گروه، و در نهایت گسترش «گروه امنیتی پنج چشم» مدنظر قرار گیرد.

در سال ۲۰۲۲، کمیته فرعی اطلاعات و عملیات ویژه مجلس نمایندگان ایالات متحده آمریکا اذعان کرد که «عرصه تهدیدات امنیتی از زمان تأسیس «گروه امنیتی پنج چشم» به‌طور قابل توجهی افزایش یافته، و در حال حاضر تهدیدات اصلی از جانب چین و روسیه است». این کمیته توصیه کرد که «توافق پنج چشم با عضویت جاپان توسعه یابد».

قطع‌نظر از این‌که جاپان یا کشورهای دیگری به‌عضویت «گروه امنیتی پنج چشم» پذیرفته شوند، وزارت خارجه چین در سال ۲۰۲۰ هشدار داد: «صرف‌نظر از این که شما چند چشم داشته باشید، ۵ تا یا ۱۰ تا، یا هرچند تا که باشد، اگر

کسی جرأت کند استقلال چین، امنیت و منافع و توسعه چین را تضعیف کند، باید مواظب فرو رفتن دشنه در چشم خود باشد».

توضیحات مترجم:

۱. ماشین انیگما (Enigma Maschine) دستگاه رمزگذاری بود که مورد استفاده ارتش المان نازی قرار می‌گرفت.
۲. توافق BRUSA ، توافقنامه بین امریکا و بریتانیا برای همکاری‌های امنیتی در عرصه شنود و رمزگشایی از اطلاعات سری.
۳. توافقنامه UKUSA ، توافقی بین امریکا، بریتانیا، استرالیا، کانادا و نیوزلند برای همکاری در عرصه شنود الکترونیک و تبادل اطلاعات سری.
۴. پیمان AKUS ، پیمان امنیتی سه‌جانبه بین استرالیا، بریتانیا و امریکاست. طبق این پیمان بریتانیا و امریکا حضور نظامی در غرب اقیانوس آرام را افزایش خواهند داد و به استرالیا برای استقرار تحت البحری های هسته‌ای کمک خواهند کرد.

منبع: Free21.org

[https://free21.org/eine - kurze - geschichte - der - five - eyes/](https://free21.org/eine-kurze-geschichte-der-five-eyes/)